

AB

125 832

00bc

00 8

1472

00 0/2

J. 56.

CHRISTIANI ADOLPHI
KLOTZII
CARMINVM
LIBER VNVS.

LIPSIÆ,
APVD IOAN. CHRIST. LANGENHEMIVM,
MDCCCLVIII.

CHRISTIANI ADOLPHI
KLOTZII
CARRMINVM
LIBER VNVS.

LIPSIÆ
APUD IOH. CHRIST. LANGENHEIM
cl. 1733

EPISTOLA
AD
VIRVM MAGNIFICVM
CAROLVM ANDREAM
BELIVM

POESEOS PROF. PVBL. ORDINAR. NAT. BAVAR.
SENIOR. ACADEMIAE BIBLIOTHECAR. MIN.
PRINC. COLLEGIO COLLEGIAT.

EPISTOLA

A D

VIRVM MAGNIFICVM

CAROLVM ANDREAM

BELLVM

PROFESSORIS PUBLI ORDINARII NAT. BAVAR.

SENIORE ACADEMICAE BIBLIOTHECAE

PRINCIPALIS COLLEGIAT

Quaerenti mihi, multumque et diu cogitanti, quamam re **TIBI**, **VIR MAGNIFICE, PATRONE OPTIME**, qui doctrina magistri, curando propinqui, monendo patris, suadendo amici partes sic semper egisti, ut nemo prope esset, cuius officii me tam esse deuinctum non solum confiterer, sed gauderem etiam, pietatem meam et obseruantiam testificari possem, nulli aptius interpretatio huius pietatis mandari potuit, quam musae meae. Nam et **TV** quasi patrocinium poeseos suscepisti, et ipse carmina componis, ad veterum elegantiam quae quam proxime accedunt, atque etiam imper versiculos meos tantopere laudasti, ut **TE** magis **TVO** in me amoris et benevolentiae indulgisse, quam ad seue-

ritatem censoriam omnia exegisse, facile appa-
veret. Illa vero vehementer primum erube-
scere, rem deinde differre quotidie ac prokra-
stinare, obsequium negare, atque, cum acrius
urgerem, ita dicere: Hem! tu me ad BE-
LIVM ablegabis, tam intelligens qui iudi-
cium, tam teretes aures qui habet, ut, nisi
ab illius acumine ingenique elegantia tibi ti-
meas, te ipsum ignorare videaris. hoc proba-
bit. hoc indignum doctis illius auribus. quid
si hoc muto? at vereor ne illas magis offen-
dam. quid si multa ieiune, multa tenuiter,
quaedam barbare dicta sunt? quid si pauca
veterum lectionem redolent? Caue, ne, dum
pietatis dare testimonium cupis, infantiam
tuam prodas. Tum vero ego multa de
comitate et humanitate TVA, quae, ut

TVVM

*TVVM ingenium atque eruditionis copia, cul-
tum et obseruantiam, sic amorem TIBI
omnium conciliat, dicendo, persuasi tandem illi,
vt ad TE aditum pararet. Cui illud po-
tissimum negotii dedi, vt TIBI primum
commemoraret, me quidem ipsum tenuitatem
horum carminum perspicere, sed non tam
munitulum hoc, quam animum, a quo
illud proficiscatur, considerandum esse; dein-
de TIBI de mea in TE voluntate, de
meo TIBI deditissimo animo, et de stu-
dio TIBI gratam meam mentem testifi-
candi, exponeret, neque non prius TVAE
benevolentiae memoriam, quam cum vita esse
depositurum, polliceretur; denique vt a TE
quam posset maxime contenderet, vt animum
TVVM pristinum seruares, meque in*

*TVORVM numero habere pergeres. Quae
posteaquam dicta essent, mandavi, ut hunc
libellum, tamquam aeternum animi cultus-
que in TE mei pignus, et quasi tabulas con-
fessorias, non liberatorias, omni, qua par est,
cum obseruantia, TIBI traderet. Quem
TV sic accipies, ut soles, id est animo aequo
et litterarum amantissimo.*

MAGNIFICI NOMINIS TVI

Scripti Lipsiae

A. C. **MDCCCLVIII.**

CULTOR PERPETVVS

CHRISTIANVS ADOLPHVS KLOTZIVS.

L
A D

FRIDERICVM AVGVSTVM
POLONIARVM REGEM ET ELECTOREM
SAXONIAE
PATREM PATRIAE.

Qui nuper populi deliciae Tui,
Nunc desiderium curaque maxima,
O nostrum decus! o noster amor! redi,
In tristem patriam, redi!

Quae non vota facit! quam lacrumat! quibus
Ah! desiderii illius illius
AVGVSTI cupidum Saxonis aestuat
Pectus! quo pietas, fides,

A 5

Terrae

Terrae fertilitas almaque copia,
 Quo praesente bonum floruit otium,
 Constans iustitiae Pieridumque amor,
 Et blandum studium artium.

Non ficcis oculis, notus enim *Tuus*
 In ciues animus regius, vrbium
 Spectabis cinerem, diruta moenia,
 Nudasque hospitibus domos.

Spectabis fluios sanguine turgidos,
 Regni rura *Tui* caede tepentia,
 Et matrum lacrimas, et gemitum *Tuae*
 Ah! Dresdae lacrimas *Tuae*.

Illo, crede, die incendia, funera,
 Terror, pauperies, omne genus mali,
 Quod nunc perferimus, mentibus excidet,
 Quo ciues repetes *Tuos*.

Tunc lauro impediam tempora, nobili
 Tunc plausus hilares carmine, tunc piam
 Nostrae laetitiam Saxoniae super
 AVGVSTI reditu canam.

II.

AD ILLVSTRISSIMVM COMITEM
S O L M I V M,
DYNASTAM RVCKERSWALDENSEM, AVGV-
STISSIMI POLONIARVM REGIS ET ELECTORIS
SAXONIAE CONSILIARIVM INTIMVM ET ORDI-
NIS AQVILAE ALBAE EQVITEM.

*T*u mihi, quem procul a patria pro valle re-
ducta,

Pro gelido luco, dulci pro murmure riuu,
Pro blandis musae numeris, tentoria, valla,
Igniuomae glandes, telorum ferreus imber,
Sanguine spumantes enses, hinnitus equorum,
Armorumque iuuat strepitus, fonitusque tubarum,
Ah *Te* ne violent enses, ah nullius arma
Sanguine forte *Tuo* rubeant, SOLMI, en erit vn-
quam
Ille dies, mihi cum liceat *Te* cernere coram?
En erit, vt redeant musis solatia, *Tecum*

Rapta?

Rapta? vocant vitrei *Te* fontes, florea rura,
Te ver purpureum, riguique in vallibus amnes,
Te nemus umbrosum vocat, inuitantque camoenae.

Ipse egomet dudum, vos rura virentia testes,
 Vos, quae me flores vidistis carpere, Nymphae,
 Dudum narcissos et suaue rubentem hyacinthum,
 Fragrantesque rosas, violas, et lilia legi.
 En vnquam, *SOLMI*, post tanta pericula, curas,
 Frigora, sollicitas noctes, post mille labores,
 His dabitur nobis *Tua* cingere tempora fertis?

Non quia *Tu*, *SOLMI*, genus alto a sanguine
 ducis,

Te veneror, nec quod titulis numeroque clientum
 Diuitisque potens oculos in *Te* attrahis omnes.
 Ecce! tuae turgent generoso sanguine venae,
 Nobilis est animus, supra mortalia longe
 Erectus, titulis et claro stemmate maior,
 Maior imaginibus virtus, clementia mira,
 Doctrinae studium. Hoc dignum *Te* reddit amore,
 Hoc memores laudes vatam cultumque meretur.

O quo-

O quoties, musae, dixi: concedite nobis,
Qualia vester amor, venusini pectinis haeres,
Carmina componit, musae concedite nobis!
Ipse *Tibi* Flaccus, sic ore effatus amico:
Ecce lyram, *SOLMI*, *Te* nunc habet illa secundum,
Hoc nostri monumentum, hoc nostri pignus amoris!
Tradidit a multis speratam vatibus ante
Optatamque lyram, docuit *Te* impellere nervos,
Et, quibus in nubes *Te* tollis, hic addidit alas.
Attonitus celeres pennas, longeque relictos
Montes, et propius coelum propioraque cerno
Sidera, iamque oculis nostris, o cygne sonore,
Nubes eripiunt *Te*, sublimesque volatus.

Nos inter salices, arbuta, humilesque myricas,
Muscosos circa fontes, ripasque virentes,
Erramus, longasque canendo fallimus horas,
Si ventura tamen nos confirmauerit aetas,
Maius et addiderit robur, viresque poetae,
Tunc grauiore *Tuas* dicemus carmine laudes.

III.

MORS CICERONIS

A D

VIRVM MAGNIFICVM

IOH. AVG. ERNESTVM

S. S. THEOL. DOCT. EIVSDEMQUE ET

ELOQV. P. P. O.

Ultima fata viri dicam, qui dira fugavit
 Agmina Parthorum, Catilinam incendia cae-
 dem

Vrbi, perniciem, et seruilia vincla parantem,
 Moenibus eiecit, quem primum exemta catenis
 Roma patrem patriæ magno clamore salutar,
 Mittit in exilium, magnoque reducit honore.
 Qui dulci eloquio felix, qui fulmine linguae
 Eripuit miseros letho, populumque frementem
 Leniit, infensus sceleri infensusque tyrannis
 Qui libertatem defendit ad vltima vitae.

Hic

Hic etiam rerum studuit cognoscere causas,
Quidue bonum, rectum, quid turpe, docens, quid
honestum.

Hic etiam ad studium iuvenes vsunque forensē
Duxit, hic et cecinit sublimi carmina vena.

Hæu! nimium Cicero, nimium crudele dedisti
Supplicium, tibi nec studium virtutis amorque
Profuit, aut varias animum excoluisse per artes,
Nec libertatem tibi defendisse Quiritum.
Quid non, o solum caput horum et causa malorum,
Improba regnorum, sceptri solique libido
Efficis? o quantum mortalia corda volutas!
Accendis rabidas iras, odia aspera misces,
Foedera rescindis, cogisque in praelia gentes.
At tua per totum, Cicero, cantabitur orbem
Gloria, tu memori semper celebrabere fama.
Ecce! tibi quantos aetas persoluat honores
Nostra, tibi vt priscum decus, ingenioque vetustum
Splendorem, magno studio magnoque labore,
Tandem reddiderit diuino ERNESTIVS ore,
O musæ, musæ, date lilia, spargite flores,

Ferte

Ferte rosas, musæ, vestroque assurgite alumno!

Illi submittit fascès, qua cultior, *Illi*

Imperium defert laeto Germania vultu.

Semper quem colui, quem toto pectore amaui,

Praestans ERNESTI, dudum *Tibi* debeo carmen,

Doctrinaeque *Tuae* iam dudum debeo laudes.

Nunc ades, (vberius carmen, modo vita superfit,

Promeritas alio tribuet *Tibi* tempore laudes:)

Nunc ades, ERNESTI, iuueniles accipe versus,

Accipe *Tu* cultus et nostri pignus amoris.

Caesaris occisi cerebro calidoque cruore

Curia adhuc Romana rubens, vltricia poscit

Arma, virosque monet, qui tot sibi vulnera saeva

Intulerint dextra, aut caedem qui mente pararint,

Consiliumque aliis dederint, hos sanguine poenas

Soluere, et hos toto perquiri praecipit orbe.

Iam Brutus periit, reliqui cepere, relicta

Vrbe, fugam, solus sua forti pectore fata

Exspectans Cicero patria remanebat in vrbe.

Saepius Antonius gladios caedemque parabat;

Saepius Augustum mortem Ciceronis acerbam

Posce-

Poscebat Lepidus, negat ille diuque resistit.
Non aliter, pontum terra qui diuidit, Isthmus,
Exiguo spatio duo distrahit aequora, frustra
Coniungi cupiunt, frustra cum murmure vasto
Circum vndae tumidae spumantia littora latrant.
Ille maris rabiem perfert, ventique furorem.
At nondum Veneri miserandum pectore lethum
Caesaris exciderat, dolet aeternumque dolebit.
Vix videt incolumem Ciceronem in moenibus vrbis
Viuerе, vix placidum videt Augustumque quietum,
Cum pulchrum quassans caput, ambrosiosque capillos
Haec secum: potuisse meum, potuisse perire
Caesarem, et hosce viros impune quiete potiri?
Quo mihi cessit amor tandem, quo curaque nati?
Non illi dabitur vitam (esto) reddere ademtam,
At punire licet, dignasque reposcere poenas,
At licet vlcisci facinus Ciceronis. Atrocis
Conscius hic sceleris, dirique hic criminis auctor.
Non ea vis nobis? Venerique potentia tanta?
Morte luat merita culpam, det sanguine poenas.
Haec dea: flagranti referens e pectore voces,
Horrida saxa petit, longisque recessibus antrum,

Est specus horrendum faxis longoque recessu,
 Quam sedem Ambitio sibi toto legit in orbe.
 Hic dea multa malo secum sub pectore versat,
 Et parat insidias regnis fraudesque malignas.
 Mutilus in ore rubor, suffusi sanguine multo
 Igne micant oculi, fluit albida spuma per ora.
 Triste per angustam rimam, qua faxea moles
 Olim dissiluit vasta conuulsa ruina,
 Immissum lumen miscet caligine lucem.
 Terra madet sanie, multaque rubentia caede
 Saxa madent, turpi maculata cadauera tabo,
 Abscissaeque manus, truncataque corpora multa,
 Ossaque multa iacent torum dispersa per antrum.
 Hic etiam flammam, hastas, saevasque catenas,
 Hic laqueos videas et pocula plena veneno,
 Hic gemmas, aurum, regum diademata, sceptrum.
 Hic timor, insidiae, laudum male sana cupido,
 Adsunt, infomnes noctes, fraudesque dolique.

Huic dea commemorat, quae sint, huic narrat, agenda,
 Addat se sociam, det opem, iungatque potentes
 Vires, Augusto sanos euertere sensus

Tentet,

Tentet, et aeternis odiis accendat et ira
Pectus. Confestim paret, furialia membra
Exuit, et vultus et Caesaris induit artus.
Pectora tum nudat, transfossaque pectora ferro
Pallidaque ostendens et multo sparsa cruore
Ora, capit media placidam qui nocte quietem,
Augustum alloquitur, sic ore effata trementi:

Sic vacuus curis Caesar, sic mente quieta
Tu dormire potes? nec aperta pericula vitae
Cernis et insidias? non arma latentia? multis
Vulneribus caesi patris miseretque pudetque?
Ecce tibi lacerum corpus crudeliter, ora,
Ora, manus, pectus, percussaque tempora! Cessas,
Caesar? et vltlices tu cessas fumere poenas?
Inferias cineri Ciceronem mitte paterno,
Hic saeuos acuit gladios, nec perfida Bruti
Dextra magis vitam mihi, quam Ciceronis, ademit
Perfidus hic viuet? Cicero, pro Iuppiter! ergo
Riserit exitium nostrumque impune cruorem?
Non gladium stringes? non foedo in pectore con
des?

Quid dubitas? tutum regnum non ante tenebis,
 Nec prius extends totum tua iura per orbem,
 Quam faevi madeat Ciceronis sanguine terra.
 Hunc igitur iugula, tibi dum iugulare potestas.

Haec ubi dicta dedit, dea fufcas commouet
 alas,

Et repetit rupes, antrum tenebrasque profundas,
 Excutit Augusto fomnum formido tremorque,
 Ignescunt irae, meritas sibi foluere poenas,
 Romanisque iubet Ciceronem excedere muris.

Vix haec compererat Cicero, desperat, acerbi
 Antonii rabies, tum Caesar, Brutus in ipfis
 Omnia funt oculis, tum fecum talia fatur:
 En quid agam? fupplex ego tandem deprecer ho-
 ftes?

Ille ego qui toties generoso pectore dona
 Quique minas rifi et propria pericula mortis,
 Hos adeam? partesne fequi me velle nefandas
 Pollicear? prius o caeli me fulmina perdant,

Oftaque

Ossaque nostra terant! Sed, me fac velle, salutem
Accipiam? poterone malae me credere tuto
Antonii fidei? sic fraudem nescis et iram?
Nescis perfidiam? Fugiam, manibusque scelestis
Me letho eripiam? Fugientem pro pudor! hostes
Indecoremque sui Ciceronem Roma videbit?
Quin moriar, fugiamque hostem lucemque perosam,
Sanguineum cernat gladium terramque rubentem
Antonius, cernat transfossium pectus, et inde
Augurium capiat. Vixi, ciuilia iura
Intrepidoque animo defendi moenia Romae,
Fata obstant, subiitque iugum lacrumabile Roma.
Quid cessō? hic animus seruilia vincula rumpet,
Et ferrum hoc nobis — vaginaque eripit ensē.
Adeurrit subito Quintus, (sic fata volebant,
Sic Venus, vt vindex Ciceronem dextra necaret,)
Semianimisque super fratrem se proiicit, ensē
Extorquens manibus. Ceu, si lacrumabile sponfi
Corpus forte videt proiectum in littore virgo,
Numquam quae faciem dimouerat aequore, multa
Vota diis faciens, et frustra suauiā ferta
Floribus e vernis connexerat, illa stupefcit,

Nec queritur, nec verba facit, sed, corpore in vno
 Defigens oculos, suffundit fletibus ora:
 Sic etiam Quintus stupet et vix ora resoluit.
 Ferro etiam vitam, Romae quae sola voluptas,
 Qua sine nil gratum Quinto, nec amabile quicquam,
 Et qua nostra salus, patriae spes nititur omnis,
 Hanc ferro, frater, voluisti abrumpere vitam?
 Vsq̄ue adeone mori gratum? quo cura tuorum
 Quo tibi cura mei cessit? tu stringere ferrum?
 Nec venit in mentem, quid Roma miserrima po-
 fcat?

Heu! mihi quid misero superest? te nulla perempto
 Libertatis erit patriae spes, nulla salutis.
 Has ego per lacrimas, per diuos, te per amorem
 Quem patriae debes, oro, miserere tuorum.
 O Romae miserere tuae! periisse iuuabit?
 Non tua mors hostes Romanos vincet, acerbum
 Vita iugum nostris de collis auferet, ille
 Spiritus, ille tuus, tollet vincetque tyrannos.
 Moenibus excedas inimicis, fata reducent
 Te meliora, dii si Romae moenia curant,
 Oria tunc tecum, pax, libertasque redibunt.

Aut

Aut si crudelis stat adhuc sententia mente,
Non ego destituam te. Qui tua pectora rumpet,
Idem vna rubeat gladius quoque sanguine nostro,
Atque eadem vitam Ciceronibus auferat hora.

Sic animum Quintus Ciceronis leniit, ille
Pofcit equos, murisque parat discedere Romae.
Stare loco nescit, tollit se, longaque crura
Iactat equus. Ter equum stimulis auriga cruentis
Urget, ter refilit, ter calce euerberat auras.
Omne percussi serui meliora precantur
Lecticamque ferunt. Tum in fletum erumpere fratres
Incipiunt, miscent amplexus, oscula miscent.
O vtinam mea nexa tuo dum brachia collo
Exhalare animum liceat, ne nuntius aures
Vulneret heu! grauior, liceat decedere vita
Vt fugientem animum, di tristem auertite casum.
Ore legam digitisque meis tua lumina condam.
Alter in alterius frater complexibus haeret,
Oscula iungentes extremum et multa gementes.
Tandem progreditur Cicero aegre et moenibus exit.

Egreditur vestra nunc Tullius vrbe, Quirites,
 Egrediturque simul libertas vestra. Tueri
 Iura quis et leges, patriae fulcire ruinam
 Quis poterit? turpes quis - debellare tyrannos?
 O retine, retine, ne talem excedere muris
 Roma tuis patiare virum. Te vincula dura
 Perpetuumque iugum manet, illum lethifer ensis.

Vt, quando teneros pullos nidosque loquaces
 Agricola inuadit, philomela arbuſta relinquit,
 Finitimaeque ſedens in ramis arboris, inde
 Aſpicit, et querulo deplorat carmine raptum:
 Sic Cicero fugiens oculos faciemque retorquet
 Saepius ad muros, et moeſto peſtore fatur:
 Sat patriae Romaeque datum, ſalue mea Roma,
 Aeternumque vale mihi. Viſtus amore meorum
 Viſtus amore tui fugio, ſed corpore tantum
 Abſum, non animo. Manet, aeternumque manebit
 Hic tecum, veteremque tui ſeruabit amorem.
 O vtinam aut nunquam redeam in tua moenia, iuſtae
 Aut libertatis redeam deſenſor, honoris
 Aſſertor veteris, ſaevaeque tyrannidis vltor.

Aut

Aut si, namque malum mihi mens praesagit, ini-
qua

Me vis eripiat, nec in ipso limine mortis

Iamque expirantem, scito, iam extrema gemen-
tem,

Dimisisse tui Ciceronem pectore amorem.

Haec dicens abiit villam, in qua saepius egit

Otia, Musarum se delectavit amore,

Pectore deposuit curas, animumque refecit.

At Romae Antonius, nec enim decesserat ira,

Pocit, ut Augustus Ciceronem tollat, hic exul

Insidias melius nobis struet, vrbe remotus

Efficiet facile, quae diro in pectore versat.

Tolle virum, tutus regnum Romamque tenebis.

Annuat hic dictis Augustus, et ocyus omne,

Omne genus mandat Ciceronum sternere ferro

Popilio. Hic magna pergens stipante caterua :

Hoc erat, hoc votis optavi saepius, inquit,

Me duce vos focii Ciceronis figite corpus,

Caesaris haec cineri maclatur victima grata.

Mox, Cicero in villa dubia dum mente moratur,
 Aduolat, en! cursu veloci seruus, anhelat,
 Imploransque ruit Ciceronem nomine. Frater,
 Heu! frater periit, natus cum patre peremptus;
 His oculis vidi caedem, vidique cruorem.
 Heu! fugite hinc, celeri vitate pericula cursu.
 Accipit haec Cicero, vultuque immotus eodem,
 Quin mihi, care puer, dixit res ordine narra.
 Tum, vix exieras Romae tu moenibus, inquit,
 Impia turba tuas effusa ruebat ad aedes.
 Haec trucibus verbis Ciceronem, haec ense mi-
 nanti

Poscit, seque tuo restinguere sanguine clamat
 Velle sitim. Natus Quintum occultaerat, illum,
 Postquam te frustra quaesiuerat, ore tonante
 Flagitat: at natus, se patrem scire, negauit.
 Saeuit atrox miles, tuus, inquit, perfide, sanguis
 Sit sat in amborum poenas, simul ense corusco
 Ibat in intrepidum iuuenem. Tunc profilit amens,
 Et meme, pater exclamat, me caedite, nato
 Parcite, nil dignum commisit morte, sit ille
 Patri, si quis adhuc precibus locus, oro, superstes:

At

At natus manibus complectens colla paterna,
Tene, inquit, pro me gladio succedere cernam?
Haec patiar? vitae teneat me tanta voluptas,
Ut tua seruari cupiam per vulnera? solum
Aut vos me gladiis transfigite, parcite patri;
Aut simul amborum transfigite corpora ferro:
Non ego diuellar patriis complexibus umquam.
Tum paullum his verbis ex ira corda residunt,
Et simul amborum demittunt corpora morti.
En! pater atque pius procumbit filius una,
Alter et alterius moriens se in sanguine versat.
Ingemit, et precibus seruorum adductus ad aequor
Aufugit, et nauim Cicero propellit in vndas.

Vix Venus e caelo Ciceronem linquere terram,
Velaque prospexit ventos implere secundos,
Supplice confestim Neptunum voce precatur:
Tunc meos igitur sic hostes ire per altum
Permittis? nec eos crudelibus obruis vndis?
Illa vehit nauis Ciceronem. Salua per vndas
Ibit? et incolumis tellurem et littora tanget?
Supplicium fugit hic, vindiçiam, numina nostra,

Quae-

Quærit et externo sceleratus in orbe salutem.
 Quin, Neptune, iube, validos consurgere ventos,
 Commotumque, iube, ventis consurgere pontum,
 Ne coeptos nauis cûrfus absoluere possit.

Vix hæc ediderat, tumidis mare fluctibus
 albet,
 Surgit, et in toto tempestas aequore sæuit,
 Tunc iterum taedet vitalem carpere lucem,
 Mortem orat, vos, o nostri, miserescite venti,
 Ferte ratem venti, et duris affigite saxis,
 Aut me præcipitem vasto submergite ponto.
 Felix morte tua, frater! tu morte dolores
 Finisti, casusque graues, fruerisque quiete.
 Nos grauiora manent, nobis maris aequor aran-
 dum,
 Nos alia ex aliis asperrima fata fatigant.
 Sic memorans Cicero vento iactatur et vndis.

Interea nauis terrae iactatur ad oras.
 Vix Cicero egreditur nauî, vix littora linquit,
 Pulueream nubem et rutilantia prospicit arma.

Quis

Quis tibi tunc Cicero sensus procul arma videnti,
Quaeque animum curae, quae spes, timor atque vo-
luntas,

Cum magis atque magis properaret saeva ceterus,
Verfabant Cicero? Ceu, si de montibus altis,

Aut, cui fugentes catulos rapuere coloni,
Impetuosis aper ruit, aut furiosus amore

Per valles sylvasque vagans perque ardua ceruus
Obuius agricolae sese obrulit, ille propinqui

Sene specus tenebris abscondat, an ardua fagi
Ascensu superet celsaque cacumina pini,

Haeret, et incertus quo sit sibi nescit eundum:
Sic Cicero, repetatne ratem fluctusque marinos,

Ambigit, an turbae venienti se offerat. Omnis
Spes abiit, vitam Ciceronis fata reposcunt.

Tum Musae abiiciunt fragrantia ferta capillis,
Et late lucos lacrimosis questibus implent.

Deliciae nostrae rapientur, nostraque cura,
Noster amor vitam sub acerbo vulnere mittet!

O fugite! haud oculis tantum perferre dolorem
Possumus, haud vita Ciceronem cernere cassum.

Iamque propinquabat festinis passibus agmen:

Ponite

Ponite lecticam, Cicero imperterritus inquit,
 In patria moriar. Furit, aestuat, intonat ore
 Popilius: nostrasne manus te euadere, clamans,
 Sperasti? Facundus vbi nunc Tullius? illa
 Nunc vbi vis animi tibi? vbi ventosaeque lingua?
 Nunc morere, hocce tuo cineres satiabo cruore
 Caesaris, hoc gladio Caesar tua pectora Caesar
 Perforat, et meritas poenas cum sanguine sumit.
 At minime Cicero minitantem expalluit enses,
 Sed placide: frustra gladio me, pessime, terres,
 Hanc vitam patriae deuoui, spiritus ille
 Debetur patriae. Quid libertate sepulta
 Commorer? ecce tibi ceruicem! hanc amputet ensis!
 Liber ego morior ciuis patriaeque fidelis.
 Haec dicens iugulo non inscius accipit enses
 Popilii, et vitam multo cum sanguine fundit.

IV.

A D

VIRVM MAGNIFICVM
DANIEL RIECHIVM,
DYNASTAM LEVPOLTISHAINENSEM
I. V. D. ET REIPUBLICAE GÖRLICENSIS
CONSVLEM.

Mitte *Tu* tristes super vrbe, RIECHI,

Paullulum curas animo, meumque,

Si *Tua* quidquam loquar aure dignum,

Accipe cantum.

Te colunt ciues, et amant paternam

In *Tuos* mentem, studium fidemque

Novit AVGVSTVS, memorique dignum

Censet amore.

Adde

Adde quod musae sua dona laeto
 Deferunt vultu *Tibi*, pectus adde
 Artibus cultum variis, et aptum
 Rebus agendis.

Hac via caelum petimus, fauorem
 Hac via humani generis meremur,
 Nec per aeternum metuet perire
 Gloria tempus.

Infimum produnt animum, corona
 Ambiat quamuis caput, innocenti
 Caede qui dextras hominumque terram
 Sanguine tingant;

Matris vt fletu resono et cruore,
 Caede, funesto cinere, ossibusque
 Sordido in paucos potiantur annos
 Cespite paruo.

Maxi-

Maximam mundi glaciata partem
Aequora, inculti niueique campi
Occupant, rupes, steriles arenae,
Antraque vasta,

Nostra, si mundi fabricam intuemur,
Terra, quid tandem nisi parua gleba,
Hanc tamen reges emitis, nefas heu!
Sanguine glebam.

Non eum, RIECHI, facit HVNC DIEM qui
PERDIDI dixit thronus, haud corona,
Haud opes, sceptrum, nec ebur, nec ardens
Purpura regem.

Saepius sceptro folioque dignus
Qui suos tauros iuga dura ferre
Cogit, et curuo subigit paterna
Vomere rura.

V.

A D E V R O P A M.

Quando, nefandis squallida caedibus

Quando calentes tu gladios teges,

Europa, natorum cruore?

Quando tuos viridante crines

Lauro implicabis? fat tonuit graue

Bellum per orbem, flendaque matribus

Sat arma fat Martis furentis

Sat rubuere manus cruore.

Quot luctuosus, proh pudor! oppida

Deleuit ignis! quem fluium tuae

Non decolorauere caedes!

Quis iuuenumque senumque campus

Non

Non mista vidit funera! et ossibus
Quae rura non albet! noua proelia
Cur clangor accendit tubarum?
Cur noua bella mouent cohortes?

Luget venustae poter adhuc Tagi
Vrbis ruinam, luget adhuc patrem
Natus peremtum, flet maritum
Foemina, flet iuuenisque sponsam.

Quot fulmina atris nubibus emicant
Terrentque mundum! quam reboant poli,
Quam feruet aequor! quam tumescit
Diluuiemque Tagus minatur!

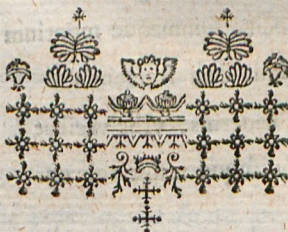
Tellus tremiscit, summaque montium
Nutant, et inis saxa frementia
Nutant cauernis, vrbs vacillat
Cum sonituque trahit ruinam.

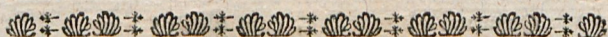

Qui mane surgens ampla palatia,
 Turres, et vrbis viderat arduas,
 Ah! dirutos muros et aedes
 Sol stupet occiduus reuulsas.

Nostris quid armis, quid gladiis opus?
 Nostrum quid ipsi proterimus genus?
 Quid caedibus caedes, quid auges
 Funera funeribus? cruoris

Si pectus vrget tanta sitis tuum,
 Europa, concors o vtinam feros
 In barbaros nostris reufos
 Vulneribus gladios refingas.

VI.

D E B E L L O,

ur non per agros somnifero fluunt

Riui susurro? cur citharæ tacet

Cantus reducta in valle? nulla

Cur sterilis rosa pingit arua?

Eheu! cruenta caede rubens dolet

Tellus, et vndæ sanguineas agunt

Spumas in aequor. Bella torum,

Horrida bella, fremunt per orbem.

Iam tertium nostræ inficiant manus

Annum immerenti sanguine, ter famem

Sol vidit, ignem, pauperumque

Quemque diem lacrumis madentem.

Quantum obstupescet, cum gladios situ
Nigros, et altos eruet ossium

Rastris aceruos, siue vitem
Montibus in patulis colonus

Ponens et vlmum, seu morientibus
Riuos sequentes et fluuium fatis
Sollerter inducens! Trementi
Ore color manibusque dura

Rastra excident. Heu! ferrea quam fuit
Aetas auorum! (filiolis suis
Vernisque dicit conuocatis,
Pectora quam furiosa patrum!

Credetis? eheu! credite, credite,
Tum saeua caelum fulmina, tum sua
Mors tela, tum plenam timendis
Mors posuit pharetram sagittis.

Ipsi admouebant aedibus impios
Ignes, et ipsi sanguinea manu
Se proterebant, Matris, eheu!
Tum lacrumae gemitusque sponsae.

Lauro tegebant tempora principum,
Clarumque nomen funeribus sibi
Reges parabant. Haec locutus
Ossa teget tumulo, sed arma

Tergo auferet secum, et trepida manu
Fuliginosis partibus aedium
Affiget, horrorem in nepotum
Opprobriumque patrum perenne.

VII.

AD SODALES.

 ue! flore comas cingite cingite,
 O dulces focii, purpureis rosis
 Et lauro viridi, vos hyacinthinis
 Sertis cingite tempora.

Ut mens incaluit! pectus ut aestuat
 Nostrum! quis Deus o! quis Deus excitat
 Mentem? quisue calor, me quis in aera
 Aufert attonitum vigor?

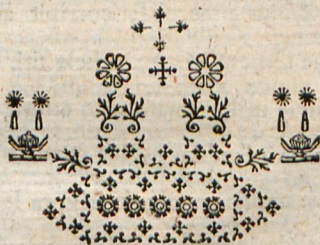
Altos per scopulos erro, per inuias
 Rupes et gelidam per nemorum vagor
 Vmbram, perque specus, audio garrulam
 Vndam et murmura fontium.

Nun-

Nunquid conspicitis? conspicio leues
Nympharum choreas, quis niueo ignis in
Vultu purpureus! quis rutilantibus
Rifus ex oculis micat!

Praecingunt variis en! Satyri mero
Spumantes calices floribus, ebrius
Quam Bacchus titubat! quamque oculi natant,
Procumbitque humeris caput!

VIII.

AD

SAMVEL. GOTFR. GEYSERVM,

SS. THEOL. CVLT.

Tempora iam properant, mi GEYSERE, vltima
vitae,

Et positas metas me tetigisse monent.

Eheu! mortiferis cruciatibus ossa laborant,

Membra grauis languor, pallor et ora tenet.

Arida iam rabidus praecordia corripit aestus,

Oraque feruenti torret anhela siti.

Iam grauiusque malum marcentes atterit artus

Frigus et infandum pallida membra quatit.

Nec reprimat mollis praesentia frigora lectus,

Nec gelida ingentem mitigat vnda sitim.

Vt teneros flores durum succindit aratrum

Vt nimiae extinguunt molle papauer aquae:

Aeui sic viridem florem, sic gaudia nostra

Heu! scindit nimium mortis auara manus.

Et

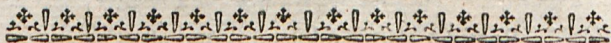

Et scindat. quidni patiar? mors corporis huius
Ius habet, hunc animum non iugulare potest.
Non in perpetuum claudentur lumina somnum,
Nostra nec in ventos vita recedet iners.
Hic animus vacuum se tollet in aera magno
Remigio alarum, splendidaque astra petet.
Astra petet, celeri caelo minitancia saxa
Cursu transfiliens regna beata petet.
Sub pedibus nubes tempestatesque sonoras
Cernet et in rutilo lumina fixa polo.
Audiet irati metuenda tonitrua caeli,
Adspicierque graui fulmina missa sono.
En! vbi in aeternum floescens tempora laurus,
Magnaque pictorum gloria, palma tegit;
En! vbi mellifluos concentus omnia reddunt,
Et dulces numeros aurea plectra sonant;
Ingenium nostrum meliori ardore calefcet,
Maior et intrabit pectora nostra deus.
Nunc ades, exuuias rape mors praedaque superbi,
Nunc tumulus cinerem condat et ossa mea.
Ille dies veniet, quo fordida claustra sepulchri
Rumpet, et ex coeco puluere surget homo.

At

At *Tu* defuncti bustum, GEYSERE, sodalis,
 Ornabis lauro purpureisque rosis.
 Credo, *Tuis* oculis, dum debita munera solues,
 Excidet in cineres plurima gutta meos.

VIII.

A D

IOH. GOTFR. ROTHIVM,

SS. THEOL. CVLT.

Descendit, viridi veste superbiens
 Et cinctum variis tempora floribus,
 Ver coelo, vt fugiunt nubila! quam polus
 Ridet lumine candido!

Praecedunt Zephyri blandifono deam
 Flatu, quam charites, quam sequitur iocus,
 Per dulces humeros collaque lactea
 Ludunt ambrosiae comae.

Nunc

Nunc *Tu* purpureis picta coloribus
Mecum rura petas, nunc ad aquae caput
Mecum inter falices stratus amabiles
Concentus auium audias.

O quem per scopulos, per gelidum nemus
Muscososque specus, saxa per inuia,
Mecum in nobilium culmina montium
Dulcis diripuit furor,

Nascenti citharam musa *Tibi* dedit,
Et molles numeros, addidit, O ROTHJ,
Tum natura probum tum bene mutuis
Aptum pectus amoribus.

Nil fido melius pectore amantium,
Sinceris animis nil pretiosus,
Hi soli, vt macias turpiter, vnguibus
Foedas dilanies genas,

Spumo-

Spumosisque fremas dentibus, inuide,
 Digni. Diuitiis affluat omnibus
 Rex, corradat opes, orbis et vltimas
 Oras imperio regat :

Dulcis si socii desit amor, potens
 Rex mendicus erit. Sobria ciuium
 Quot sceptris quatiunt atria, quot stipem
 Auratis manibus petunt!

Frustra, nescit amor candidus aureis
 Cogi compedibus, mutuus at fauor,
 Et virtutis amor solus, aheneo
 Iungit pectora vinculo.

X.

A D

IOH. GEORG. NEVMANNVM,

L. L. A. A. C.

T per inaccessas rupes praeruptaque saxa,

Te facili duxit musa benigna manu.

*Te*que eadem docuit, qua diuus Pindarus olim
Ibar, qua Flaccus Virgiliusque, viam.

Quam lubet has *Tecum* rupes ascendere, laeta

Quam lubet inde meis carpere ferta comis!

O si quis nemorum dulci me sistat in umbra,

O vbi per valles garrula currit aqua!

Tu, NEVMANNE, viam nosti, *Tu* porriges dextram,

Saxosumque doce me superare iugum.

Duc, age, duc vbi me Venuūnus dulcia vates

Auratae doceat tangere fila lyrae.

O quoties, et quae nobis in gramine molli

Prostratis noster dixit, Amice, comes.

Vidi.

Vidimus et Satyros, et Bacchum in rupibus altis,
 Nos flauam Pyrrham vidimus atque Chloen.
 Fontem Bandusiae vitreum gratosque fufurros
 Vidimus, et rutilo pocula plena mero.
 Forti per medias acies, per tela, per ignem,
 Pectore Romani fulgida in arma ruunt.
 Subiicit Augustus Parthorum colla catenis,
 Romanisque refert otia laeta suis.
 Saeuit amor caedis, furgunt ciuilia bella,
 Inficit et fratrum sanguine Roma manus.
 O quoties ambo nos delectauimus illis
 Carminibus, longos condidimusque dies!
 O quibus in primo fruimur iam flore iuuentae
 Ne defint nobis gaudia blanda viris.
 Ne careat cantu vitae pars vlla lyraque,
 Nec nos despiciat musa latina senes!

XI.

T O N I T R V.

Q uam metuenda sonant, totumque tonitrua
caelum,

Piniferos montes, resonantia littora longe,
Immensas fylvas, scopulos, vallesque reductas,
Ingentesque specus, horrendo murmure complent!
Vndique scinduntur nubes, subita vndique flamma
Decidit in terras. En! noctem fulmina vincunt
En! vincunt tenebras, en! longe terra relucet.

Iam turpem informi prodens pallore timorem
In coecas latebras descendit. et antra tyrannus.
Qui prius audaci diuinum fronte negabat
Numen, et infano coelestem accenderat iram
Risu, iam trepidat, numenque tremore fatetur.
Sponsa gemit iuuenem, quem trans mare detinet atra

D

Tem-

Tempestas, ah ne soluisses littore nauim!
 Ah ne iacteris spumantibus aequoris vndis!
 Vagit, materno dat collo mollia circum
 Brachiola, exhorret flammam, oculosque retorquet,
 Vagituque caput mammis infanrulus abdit.

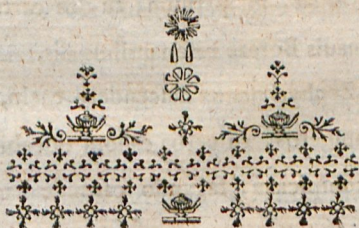
Extremumue diem mundo venisse scelesto
 Dicam? descendisne Deus? descendis vt orbem
 Tristibus vt pelagum inuoluas caelumque ruinis?
 Anne tuas vires, maiestatemque tremendam
 Ostendis? somnum vt pellas securaque corda
 Commoneas hominum? tibi paret laetaque iussa
 Exequitur natura. quid aurea sidera coeli,
 Quid? nisi quem spargunt tua cuius lumina, splen-
 dor?

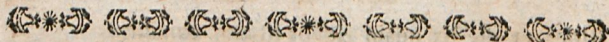
Lumina, quae caelum, quae terram, quae simul vno
 Omnia conspiciunt obtutu. Irascere, atrae
 Ecce! tegunt nubes caelum solemque tenebris.
 Confurgunt rabidi venti, confurgit et Eurus,
 Surgit, et horrifonos fluctus ad sidera tollit.
 Iram deponis, subsidunt aequoris vndae,
 Diffugiunt nubes, quam puro lumine caelum

Ridet

Ridet, et eiectis quam rident littora conchis!
Quis variis vestit redolentes floribus hortos?
Quis segetes aut rore fouet, pluuiaque benigna
Irrigat, aut grauidis culmos incuruat aristis?
Quis blando docuit riuos errare fufurro?
Quis rubeoque vuas in aprico monte colore
Pingit? vbi ipueniam Deum? vbi? stellantis Olympi
Templa petam? ferar in tenebras nigroisque re-
cessus?
An radios solis, fulmen tonitruque rogabo?
O vtinam, o liceat mihi sic decedere vita,
Exhalare animum vt possim sub laude Iehouae!

XII.

IUDICIUM MVNDI.

Quis nouus in vacuum me sustulit aera, nubes
 Quis furor in liquidas? iam flammea sidera
 circum

Iamque extra folis lunaeque vias vagor audax.
 Hem! quae conspicio! noua, splendida, plena stuporis,
 Quo se cumque oculi voluunt, apparet imago.

Tu, quae Iessiadae quondam pia corda mouebas,
 O quam te memorem? tibi mens diuinior, atque os
 Nil mortale sonat, nil paruum, tu dea certe,
 Seu gelidi mauius Boreae resonantibus alis,
 Seu placida Zephyri penna descendere caelo,
 Tu dulces numeros, tu verba canora docebis,
 Vt, quae conspiciam, facundo carmine narrem.

En! media immensis operit terramque polumque
 Nox tenebris. Rugis, pallore et vertice cano
 Deformis vigilat, defossoque incubat auro.

Iam

Iam malefida cohors fraudes in pectore versat,
Iam vendunt patriam, miscent periuria, mundo
Excutiunt pacem, meditantur et horrida bella.
Sanguine caesorum sanieque madentia linquens
Antra, fero cinctus gladio, per templa domosque
Perque vias passim audaci pede latro vagatur.
Inuadit thalamos, irridet numina caeli,
Sanctaque iura fori violat lasciuus adulter.
Iamque pii vates aut dulcia vina coronant
Cantantes, grauidis qui colles vestiit uuas,
Aut lauro focii decorant fertisque sepulchrum.

At subito totus tremulis micat ignibus aether,
Horrendoque cadunt cum murmure fulmina caelo.
Vndique iam medias video discindere nubes
Coelestes acies, ciues felicitis Olympi,
Teque triumphali pompa descendere, Christe.
Qualis descendis! quantum mutatus ab illo
Christo! cui querulo duroque in cespite strato
Sanguineus toto dimanat corpore sudor,
Vel cui ferali suffixum stipite corpus,
Confossum latus, et concreti sanguine crines.
Quis strepitus circa comitum! qua luce coruscat

Omne! nouum vt terrae credas lucefcere folem,
 Vtque nouas ftellas caelo lucefcere credas.
 Iudicis aduentu perterrita luna rubefcit,
 Pallefcensque iterum fenfim fua lumina perdit.
 Sanguineo extremum rutilantes igne cometae
 Trifte micant, fenfim pereunt, et fidera caelo
 Praecipitant, nutant axes magnoque fragore
 Sol ruit, ingentes per fyluas, aequora, montes,
 Explicat inque omnes oras incendia voluit.
 Flumina ficcantur, tellus ardore dehifcit,
 Feruet et immenſis fpumis exuberat aequor.
 Ecce! ſecat iuuenis rutilantibus aera pennis,
 Terribilique tuba trepidantem perſonat orbem,
 Perſonat horrendas vmbraſ et pallida regna.
 Hoc fonitu cineres animantur et offa, ſepultos
 Reddit humus, reddunt fluuii ſub luminis auras,
 En! reddit pelagus quos ſaeuis obruit vndis.
 Hoc fonitu omnis, adhuc qui vita et luce fruatur,
 Cogitur in planum, latum, ſine limite campum.
 Sed mihi quis ſtrepituſ, quiſ clamor verberat aures?
 Audio ferrato ſtridentes cardine portas,
 Horrendoſ gemituſ, ſletuſ, tractaſque catenaſ.

Hinc,

Hinc, vbi commistus flammis ascendit in auras
Fumus, en! infelix magno clamore caterua
Egreditur, pallentque genae, gressusque tremiscunt,
Nudaque mirantes ad caelum brachia tollunt
Quis procul ille autem, qui nodis vinculus ahenis,
Horrendumque fremens multis cum millibus antro
Exit, et ardentis oculos per singula versans
Terribili vultu comites supereminet omnes?

Ponitur in medio campi regale tribunal
Sanctum, aeternum, ingens, auro gemmisque decorum,
Auro ponuntur constructa sedilia centum.
Illo diuina rex maiestate tremendus
Confidet, his ferrum pro Christo et vulnere passi,
His comites Christi resident, totumque per orbem
Qui coecos populos docuerunt iussa magistri.
Dextra tenet palmas, et ad imos desluit album
Velamen talos. Dextra laeuaque frequentes
Circumstant animae, et cupiunt sua discere fata.
Fertur inauratum Mofi spissumque volumen.
Ille gerens canis albertia tempora tollit
Se folio, reprimat vultu dextraque tumultum,

Virtu-

Virtutesque hominum pia facta recenser, et atris
Scripta notis recitat sceleratae crimina vitae.

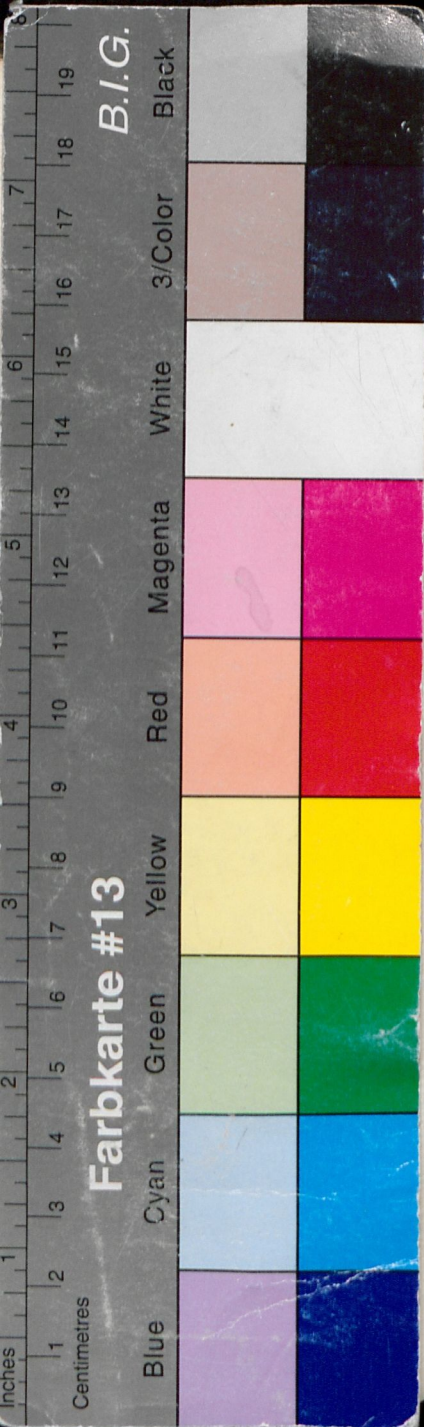
At Christus, prece quem frustra lacrumisque mouere
Contendunt miseri, folio ius dicit ab alto.
Nec mora, nec requies, rutilantia fulmina Christus
Iactat, et aeternas miseros detrudit ad umbras.
Dentibus infrendent, iusto conuicia caelo
Atque Deo faciunt, ardescunt corda furore,
Spumaque terribiles obducit plurima rictus.
Quot reges hominum conspersi sanguine, et armis
Illicitis cincti heroes, cum iudice iniquo,
Quotque sacerdotes adiguntur ad horrida regna!

Interea caeli panduntur moenia, gemmis
Panduntur portae radiantes, quantus amoena
Atria percurrit splendor longaeque refulget!
O quam dulcisonis resonat concentibus aether!
Sed vix felices animae, vix Christus Olympum
Intrauere, tonat subito caelum omne fragore.
Torus concutitur mundus, mundique columnae
Nutant, en! media natura in morte tener,
Audio iam gemitus, singultus audio, nutant
Omnia, iamque cadit, iam totus corrui orbis.

AB 125 832

X2369387

CHRISTIANI ADOLPHI
KLOTZII
CARMINVM
LIBER VNVS.

LIPSIÆ,
APVD IOAN. CHRIST. LANGENHEMIVM,
MDCCCLVIII.

